

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an20 coroane.
Pe jumătate de an10 coroane.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ:
DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada Deák Ferenc Nrul 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 286.

Către popoarele lumii.

Națunea română din Ungaria și Transilvania, ținută de veacuri în robie trupească și sufletească de către clasa stăpânitoare a poporului maghiar, eliberată acum din sclăvie prin strălucita învingere a armelor, cari s'au luptat pentru drepturile civilizației umane împotriva principiului barbar al opresiunii naționale și de clasă, înaintea guvernului opresorilor de până aci a declarat voința sa de a se constitui în stat liber și independent spre a-și putea valida nelimitat forțele sale în serviciul culturei și al libertății omenești.

Guvernul opresorilor de până aci a denegat adeziunea sa la această hotărâre a națiunii române și în fața dreptului firesc al fiecărei națiuni de a fi stăpână asupra sa și a teritoriului locuit de dânsa, guvernul opresorilor opune forța brută a statului oprimator.

De veacuri clasa oprimătoare a poporului maghiar a sfâșiat trupul națiunii noastre prin icuri străine, iar dela înfăptuirea constituționalismului fals din 1867 scopul mărturisit al politicii de guvernament în statul ungar a fost desliințarea noastră națională. Prin colonizări fără rost pe pământul strămoșilor noștri, prin maghiarizarea necruțătoare a tuturor acelor Români, cari au fost nevoiți să aibă raporturi mai nemijlocite cu stăpânirea maghiară, prin invadarea pe teritoriul românesc a sutelor de mii de slujbași publici maghiari, prin împiedecarea poporului nostru de a-și mulțumi însuși trebuințele sale industriale, s'au maghiarizat orașele și s'a împetritat etnicește teritoriul locuit de națunea română prin mijloace artificiale și în scopul barbar al nimicirii noastre.

Această stare de lucruri, produsă prin opresiune și fărădelege, acum guvernul maghiar o invoacă de justificare a opunerii sale la hotărârea națiunii române de a-și întemeia pe pământul său strămoșesc statul său liber și independent. Starea produsă prin crima săvârșită până aci împotriva libertății noastre naționale acum se prezintă ca o justificare a noului atentat, ce se intenționează împotriva existenței noastre.

Ar trebui să ne luăm dreptul nostru cu forța, dar oricât de hotărâți suntem să jertfim viața pentru libertatea națională, în ziua, când sărbătorim învingerea civilizației asupra barbariei, și așteptăm legiferarea internațională, care va înlocui forța brută prin dreptate și va înlătura pretutindeni urmările stăpânirilor neomenești, națunea română se abține dela mijloacele

barbare la regularea raporturilor dintre popoare, ci iată protestează înaintea lumii întregi împotriva fărădelegei guvernului maghiar, care și acum încearcă a supune națunea română dominațiunii străine și o împiedecă dela constituirea sa în stat liber și independent.

Națunea română din Ungaria și Ardeal nu dorește să stăpânească asupra altor neamuri. Lipsită cu desăvârșire de orice clasă istorică stăpânitoare națunea română prin ființa sa însăș este întruparea democrației celei mai desăvârșite. Pe teritoriul său strămoșesc națunea română este gata a asigura fiecărui popor deplină libertate națională și organizarea sa în stat liber și independent o va întocmi pe temeiurile democrației, care va asigura tuturor indivizilor aflători pe teritoriul său egalitatea condițiilor de viață, unicul mijloc al desăvârșirii omenești.

Națunea română din Ungaria și Transilvania însă nu admite mistificarea îndreptățirii pretenziunilor sale prin stările produse de încercările seculare pentru nimicirea ei, protestează împotriva revendicărilor maghiare asupra teritoriului românesc, care dela descălicarea împăratului Traian și până astăzi a fost muncit cu brațele noastre și îngrășat cu sângele nostru și sub nici o condiție nu mai voiește să trăiască în legătură de stat cu națunea maghiară, ci este hotărâtă a-și înființa pe teritoriul locuit de dânsa statul său liber și independent. Anunțând popoarelor lumii această voință și hotărâre a sa națunea română din Ungaria și Transilvania invoacă pe seama sa sprijinul lumii civilizate și geniul libertății omenești declarând sărbătorește, că din ceasul acesta, oricum ar decide puterile lumii, este hotărâtă a perî mai bine, decât a suferi mai departe sclăvia și atârnarea.

Națunea română din Ungaria și Transilvania speră și așteaptă, că în nizuința ei pentru libertate o va ajuta întreg neamul românesc, cu care una voim a fi de aici înainte în veci.

**MARELE SFAT AL NAȚIUNII ROMÂNE
DIN UNGARIA ȘI TRANSILVANIA.**

Secretar:
DR. GH. CRIȘAN.

Președinte:
DR. ȘTEFAN C. POP.

Manifest

Regele *Ferdinand* al României a adresat țării, în interesul reformelor interne, manifestul de mai jos:

Români!

Împrejurările ne dau din nou putința să în-

deplinim ceea ce V'am făgăduit și ceea ce în sufletul Meu n'am încetat să voiesc.

Reformele constituționale, care asigură tuturor cetățenilor votul obștesc și țăranilor proprietatea a 2 milioane de hectare din proprietatea mare particulară, precum și moșiile Domeniului Coroanei, Statului, așezămintelor de binefacere, guvernul Meu le va înfăptui.

Pe temeiul lor vom asigura viața socială și economică cu mai multă dreptate și mai mult spor pentru cei ce muncesc.

Guvernul Meu va lua fără întârziere măsurile convenite pentru ca aceste reforme să ia ființă.

În vechiul Regat, ca și în Basarabia, voim ca cuvântul dat să se îndeplinească.

Români!

Mai mult decât ori când azi țara are nevoie de unirea tuturor. Orice ațătare la ură și desbinare e vătămătoare și vinovată.

Numai prin concordie și prin ordine vom putea îndeplini înaltele datorii obștești.

Mă îndreptez către voi cu dragoste și credință, sigur că la voi găsesc aceleași sentimente de iubire și încredere în Regele vostru, care prin unirea noastră va da scumpei noastre Români putere și propășire.

(ss) *Ferdinand.*

Președintele consiliului de miniștri:

(ss) *C. Coandă,*
general de corp de armată, adjutant.

Ce vi-se pare de Hristos?

Al cui fiu este El?

(Mateiu 21, 42.)

De *F. Bettex.* Trad. de *N. Tandreu,* preot.

(Urmare.)

Și priviți acum la moartea Lui! În cele dintâi 3 ore când atârnă pe cruce, dela 9 până la amiază, și se luptă încă în el vieța omenească împotriva morții, a grăit cuvintele divine ale iertării: „Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac!” Cuvinte de făgăduință: „Adevăr zic ție, azi vei fi cu mine în raiu”; și a dăruit ceriul de pe cruce. Când apoi pe la amiază, la ora a șasa, umbrele morții au început a-l încunjură, când soarele s'a întunecat și au sosit ceasurile de beznă, când s'a apropiat de lupta decisivă întreg infernul și Satana ca un călăreț împănțerat, dimpreună cu toate grozniciile lui, pentru că și el știa: „Acum trebuie să se decidă, dacă eu căzut pentru totdeauna va trebui să mă mistui în fundul iadului, în chin vecinic și în furie neputincioasă, sau că eu voi răpi de tot și pentru totdeauna o lume creată de Dumnezeu, recunoscută ca a mea odinioară, dar apoi iarăș mântuită de jumătate, ca milioanele să-mi slujească în veci și eu să-mi răsbun chinul meu asupra lor: — această oră o va decide-o” —; și când Dumnezeu s'a retras de lângă Dumnezeu, care atârnă pe cruce și a stat departe de el ca un simplu privitor, încunjurat de milioane de îngeri și de Hruvimi, cari încă așteptau cu

tremurându-se, ca unul născut Fiu al Părintelui lor să se săvârșească: atunci în aceea noapte a întregii făpturi — pentru că omul n'a fost vrednic să privească lupta celor 2 principii — s'a dat duelul cel mare, lupta pentru întreaga creatură căzută. Și dacă atunci Dumnezeu cel țintuit pe cruce — n'ar fi chiar păcătuț, negând pe Dumnezeu, pentru că acesta nici n'o putea face, fiind el însuș Dumnezeu, — ci numai s'ar fi clătinat în planul său, s'ar fi gândit numai la conștiința sa de Dumnezeu și i-ar fi zis lui Satana: „Crezi tu, că vei avea ceva dela mine? Nu sunt eu cel sfânt? Și trebuie oare să sufăr eu aceste chinuri chiar și dacă nu voesc? Ci ascultă! Eu renunț de a mai mântui această lume și mă voi înălța iar deadreapta lui Dumnezeu. Fă ce vrei tu cu acești păcătoși pierduți. Ei vor fi ai tăi!“

Atunci, în fața privirilor spăriate ale soldaților romani și a poporului judeu, crucea s'ar fi prefăcut în prav și o figură de lumină strălucitoare, cu ochii ca flacăra de foc, nemai învrednicind lumea cea osândită nici măcar de o singură privire, s'ar fi ridicat spre înălțimi, s'ar fi reîntors iarăș la Dumnezeu, zicându-i: „Părinte, lasă-te de neamul acesta păcătos! Nu sunt vrednici să-i mântuesc pe ei; dă-mi mie iarăș mărirea, pe care am avut-o la tine mai înainte până a nu fi lumea; vom creă spre mărirea noastră alte lumi!“ Dar tot în acel moment din prăpastia cea vecinică s'ar fi ridicat o altă figură, teribilă, neagră ca noaptea, cu ochii scăpărători de mânia cea vrednică și ea și-ar fi întins aripile sale întunecoase peste pământul cel zguduit de groază și cu glas de tunet, cu chiuituri scrâșnitoare de dinți ar fi strigat: „Deacum veți fi ai mei! El a renunțat de a vă mai mântui pe noi! Alungați-vă orice nădejde! Coboriți-vă la mine în chinul cel vecinic!“ Eu voi fi Dumnezeuul vostru în vecinie!“ Atunci ar fi răsturnat strigătul desperării, întreaga creatură ar fi isbucnit în plâns și blăstămălu chinului său ar fi isbucnit în plâns și blăstămălu chinului său ar fi crescut din vecinie în vecinie, pentru că scăparea ei nici odată n'ar mai fi reușit.

Laudă și mulțămălu lui Dumnezeu însă! El a răbdat până în sfârșit: „Smeritu-s'a pe sine ascultător făcându-se până la moarte, iară moartea crucii“ (Filipeni 2, 8) și a plecat din această lume pe deoparte, e drept, cu oftatul pătrunzător: „Dumnezeu meu, Dumnezeu meu, căci m'ai lăsat; de ce m'ai lăsat să mă lupt numai singur?“, dar apoi și cu strigătul de învingere: „Săvârșitu-s'a!“ Că ce fel, adevărat cât de mare, de ce vecinică însemnătate eră acest sfârșit o putem noi cunoaște din aceea, că el va fi odinioară tema vecinică a cântărilor tuturor ființelor cerești. Nu despre imperiul roman, sau despre mărirea lui, nici despre atâtea fapte și cuvinte ale multor oameni mari, nu despre succesele minunate ale artei și ale științei, nici despre triumful civilizației, sau despre progresele spirituale ale omenimii; despre nimic din toate acestea, ce ne preocupă și însuflețește pe noi aici pe pământ nu va cânta acolo sus ceata fericirilor. Toate acestea sunt prea mici, ca să le mai poți măcar și zări din înălțimile veciniei! Ci ei vor întona un cântec nou despre moartea pe cruce a fiului de odinioară al teslarului și despre aceea, că el este vrednic să ia cartea vieții și să rupă pecetea, cu cari a ferecat-o Satana. „Iată a biruit leul, cel din seminția lui David“. „Că te-ai junghiat și ne-ai răscumpărat pe noi lui Dumnezeu, cu sângele tău din toată seminția și limba și poporul și neamul. Și ne-ai făcut pe noi Dumnezeului nostru împărați și Preoți și vom împărăți pe pământ“ (Apoc. 5).

(Va urmă)

Învățământul limbei maghiare în preparandia (școala normală) română din Arad.

— Fragment din monografia institutului. —

De Dr. T. Botiș.

(Urmare.)

În 1 Octombrie expiră termenul de 3 ani, după care în urma dispozițiilor art. de lege 8 din 1830, nimenea nu putea fi învățător, dacă nu știe cel puțin în mod suficient („adminus mediocriter gnarus“) limba maghiară. Hotărrea legii se putea însă cu greu executa. Cei mai mulți dintre învățători nu erau în stare a împărtăși elevilor nici cele mai elementare cunoștințe din aceasta limbă.

În fața acestei situațiuni inspectorul Temesváry dă un nou circular, prin care dispune următoarele:

Învățătorilor bătrâni și îngreunați cu familie, cari nu-s în stare a învăța școlarii în cetirea, scrierea și aritmetica maghiară, să li-se dea pe un an un „coadjutor“ necăsătorit, care pentru a treia parte a „beneficiului contractual“ va instrui școlarii în cetitul, scrisul și aritmetica maghiară. Celelalte studii le va propune în limba maternă învățătorul, care în decurs de un an are să-și însușească cunoștințele elementare din limba maghiară, ca începând cu anul școlar 1834/35 să poată satisface fără ajutor datorințelor sale.

Veteranii, cari nu știu, ceti și scrie în limba maghiară și nu sunt în stare a propune cele 4 operațiuni fundamentale din aritmetică în ungurește și e cu neputință să și-le însușească ulterior, dacă sunt aplicați în comune împoporate și nici unde nu pot fi aplicați cu succes, nici nu pot fi lipsiți de pâine, să fie transferați în comune românești din districtul Orășii-mari, unde tinerimea „națională“ vorbește „perfect“ limba maghiară și nu știe limba maternă „valahă“. Învățătorii din districtul Orășii-mari să fie aplicați în districtul Timișorii, ca și tinerimea din acest ținut să învețe limba maghiară.

Dacă nu se vor afla „coadjutori“ în număr recerut, ca să se poată satisface tuturor cerințelor legii, învățătorii neștiutori de limba maghiară să fie amovați din comunele mai mari și aplicați în comune mai mici. Să fie îndrumați însă și să-și însușiască cunoașterea elementară a limbei maghiare și s'o propună școlarii, ca astfel să fie demni a se reîntoarce la stațiuni mai bune.

Deoarece în ținuturile unde nu locuiesc maghiari, limba maghiară se poate învăța cu greu, s'a luat dispozițiuni, ca în acelea locuri să fie instituiți notari, cari știu ungurește, în care limbă se vor conduce în viitor toate afacerile oficiale. Deci învățătorii din acelea locuri vor putea primi informațiuni „amicale“ dela notari. 1)

Profesorul Gavra, ocupat cu studiile catedrei sale, așa se vede nu putea mulțami toate așteptările și nu putea produce rezultatul dorit și pretins din limba maghiară. 2) Astfel zelosul comitat, care se interesă în mod deosebit de progresul elevilor în limba maghiară, și trimitea comisari la examene, înduplecând, pe cancelistul dela pretura din Arad, Dimitrie Ioanescu Popovici, să-și ofere serviciile inspectorului și a se declara aplicat a propune un an, fără de leafă, limba maghiară. Inspectorul îl și instituie numai decât. 3)

După ce se înlătură unele greșeli de formă, ce se iviră în jurul acestei numiri și după ce Ioanescu prestă cu succes examenul de profesor — scripturistic și verbal — în fața „concesului literar“, fu introdus în oficiu la 29 martie 1834. La dorința conferinței dl profesor luă asupra sa angajamentul a propune pe lângă limba maghiară și cetirea și scrierea germână și gramatica „limbei noastre materne“, și epistolografia. 4)

Îndată la începutul activității sale Ioanescu se convinge, că cele 3 ore, destinate pentru propunerea limbei maghiare, nu sunt de ajuns pentru a putea produce rezultatul ce se așteaptă. La cererea lui conferința hotărăște, ca studiul mătășării, care se propune în 2 ore la săptămână, în viitor să se predea numai într'o oră, iar cu ceialaltă să se sporească orele de instrucțiune din limba maghiară. Tot așa să se întrebuițeze și ora de limba sârbească, pe care o propune cathetul și o ascultau numai 2 elevi, pentru studiul limbei maghiare. Limba sârbească să se propună în ora de mătășărit. 5)

Ioanescu munclă cu zel și însuflețire. La examenele dela sfârșitul anului școlar 1833/34, ce se ținură în prezența unui public mai număr os ca de altădată, răspunsurile elevilor satisfăcură pe deplin, îndeosebi cele din limba maghiară, din care se ținū examen în 16 August. La sfârșitul examenului vicecomitele comitatului Arad, Iosif Fascho, adresă tinerimei cuvinte de laudă și îmbărbătare. Și pentru că să se nizuiască și în viitor a învăța cu dragoste „limba patriei“, asemnă din cassa comitatului 20 fl. m. c., ca să se împartă între elevii săraci și diligenți, iar din al său dăru 10 fl. m. c., ca să se procure gramatica și vocabularul maghiaro-valah pentru elevii mai săraci. Doi dintre preparanți multămiră vicecomitelui în numele tinerimei cu „orații“ în limba maghiară. 6)

1) Ordinul lui Temesváry cătră directorul districtual din Timișoara, 24 oct 1833, Nr. 251. Acta cons 1833, nr. 67.
2) Rescriptul lui Temesváry, 10 ian. 1834, Nr. 307. Prot. act. cons. 1834, Nr. 5.

3) Rescriptul lui Temesváry din 14 dec. 1833, Nr. 282/285

4) Prot. act. cons 1834, Nr. 5, 14, 17, 18, 19, 24.

5) Prot. act. cons. 1834, Nr. 39.

6) Prot. act. cons. 1834, Nr. 55, 56.

Omilie la Dumineca X-a după Rusalii.

Iubiți creștini!

Din suspinul adânc al sufletului nostru, din chaosul lugubru al frământării nebune a omenimei ce merge spre cataclism, vorbele evanghelice, sunt cataplasme sufletelor târâte în acest infern. Cum odinioară ingerii cântau în coruri „Mărire întru cei de sus...“ vestind păstorilor nașterea Domnului Isus, așa și acum ni-se mângăie sufletul, când ne îndeletnicim cu cele profesate de sf. noastră biserică. Căci — iubite ascultătorule — dacă ți-e gândul încărcat de scene sângeroase, ale acestui neam omenesc, dacă urechea ta aude glasul jalnic al celor muribunzi și suspinurile celor de acasă — te întoarce și-ți ia cartea sfântă, cetește în ea și valorile sufletului tău se alină. Cetește ori unde în această carte, căci aici nu există fătărnicie, ci numai adevăr.

Pentru un moment, iubii mei, vreau să vă elevez sufletul, transpunându-vă în el învățăturile sf. evanghelii de azi. Iată — cum Isus se coborise de pe muntele Tabor — îl întâmpină un om, rugându-l să tămăduiască pe fiul său „că este lunatic și rău pătimește. Că de multe ori cade în foc și în apă“.

Nu este mai grea boală decât boala sufletească. Un om cu durere în mâni în picioare, boale externe, se mai poate cură; dar omul bolnav sufletește e un om mort. Somnambulistul (lunaticul), e bolnav sufletește — boală psihică — și pe unul de acesta nu este doctor pământean să-l vindece. Și această boală nu cunoaște obstacole; cel cuprins de ea, umblă cu ușurință pe cele mai temerare locuri. Boala aceasta însă se poate înțelege și altcum. Și noi suntem într'un somnambulism religios, am apucat pe căi rele, ne avântăm în ignoranțe periculoase. Ne desfătam în desfrături în urma abundenței de bani și nu este nime din noi să zică: miluește-mă Doamne, că rău mă chinuesc. Beduinul rătăcitor prin pustiul Saharei dă de oazele răcoroase, sau se adăpostește la umbra v' unui tamaris, iar noi în aceste vremuri de restriște să aflăm oaze în sf. noastră biserică, sau să ne adăpostim sub scutul legilor bisericesti. În lipsa acestora ne sbatem și noi, legați fiind cu legătura păcătoasă a viciului. Omule netrebnic și plin cu păcate, du-te cu inima ta înaintea altarului, — roagă pe Domnul să-ți ridice sufletul din somnambulismul condamnatibil ce-l duci. Și nu numai la persoane singuratic se află acest somnambulism — o dăbuire periculoasă în ignoranță — ci sunt neamuri străine de învățătura lui Isus. Că noi am avea datorința să aducem pe aceste neamuri la adevărata biserică, o știm, dar n'o facem. Isus zice „și alte oi mai am, cari nu sunt din staulul acesta și aceste mi-se cade să le aduc, și va fi o turmă și un păstor“. Zelul pentru lățirea adevărului să ne cuprindă sufletele și să fim și noi misionari ai evangheliei. Nobilitarea sufletului prin transplantarea învățăturilor dumnezeiești, să ne fie o țintă a vieții și atunci nimic nu ni-e cu neputință.

Suntem cu toții — cu toată societatea

omenească — bolnavi. Ne aruncăm și noi în noroiul păcatelor și nu ne putem ridica cu conștiința să zicem: vreau să rup cu vieața păcătoasă. Puterile sufletești ne sunt prea slăbite, căci nu avem credința recerută.

Trebuie să ne refugiem cu tot sufletul nostru la maica biserică; aici putem căpăta balzam durerilor noastre. Isus zice: „O neam necredincios, până când voiu fi cu voi...” Și apoi vindecă bolnavul. Este aici un avertisment lumii păcătoase. Vedeți cu toții puterea cea mare a lui Dumnezeu; toate creaturile îi arată puterea, iar noi cei mari în patimi și mici în suflet, nu vrem să vedem. Biserica e instituția lui Hristos, ne binevestește adevărul și noi ce mai așteptăm. Când Isus e întrebat de învățătorii săi, că de ce ei nu au putut scoate demonul, li-se răspunde: Pentru necredința voastră; că adevăr zic vouă, de veți avea credință ca grăunțul de muștar, veți zice muntelui acestuia; treci de aici acolo, și va trece și nimic nu va fi vouă cu neputință. Aceasta credință, pe care și eu de multeori am accentuat-o, nu o avem. Isus pe mulți nefericiți ce-i vindecă, îi întreabă; crezi în Fiul lui Dumnezeu, și când i-se răspunde, că da, îl vindecă. Nu avem noi credința aceasta, căci atunci pământul ar fi un paradis, nu ar fi certe ci o armonie desăvârșită. Deoarece apostolii nu au avut credința firmă a puterii date lor, nu au putut vindecă bolnavul. Insuși apostolii nu au fost convinși de puterea dată lor, când Isus le-a zis: „Iată vă dau vouă putere asupra duhurilor...” și de aceea nu se știu folosi de ea, nu pot vindecă bolnavul. Ca niște oameni sfioși nu erau deci convinși de tăria credinții, iar de altădată reîntorcându-se la Isus, cu mirare aduc de știre, că și dracii li-se supun. Văd și ei că puterea credinții e mare și nime nu i-se poate împotrivi. Așa e și în vieața noastră de toate zilele. Omul evlavios, credincios trece cu gesturi disprețuitoare peste grijile lumești, își urmează scopul său nobil, fără a căuta în dreapta sau în stânga. Cel cu convingeri religioase ferme, înfruntă orice pericol. Misionarul catolic străbate stepele Africii, printre tot felul de animale și oameni sălbatici, dar nu se teme. Are credință. Așa să fim și noi preoții — să promovăm cultura religioasă fără a ne lua după judecățile unuia sau altuia. Tot asemenea oricare dintre fiii adevărați ai bisericii, mergă înainte fără șovăire.

Și cum ne putem noi câștiga credința? Ne spune iar Isus: prin post și rugăciune. Astăzi însă s'a înrădăcinat la noi în locul postului, în buibarea și în locul rugăciunii, indiferentismul. Postul sufletească e cel adevărat; înfrânarea tendințelor păcătoase, dar pe lângă acesta mai este și postul extern; înfrânarea dela mâncări de dulce. Când omul trăiește în înfrânare trupească, de sine vine și cea sufletească. Dar bine să băgăm de seamă să nu cădem în înfrânarea externă, în fariseism. Noi însă nici postul trupesc extern nu-l ținem, decum cel intern. Cu deosebire clasa mai avântată a noastră nu dă nimic pe post. Intelectualul nostru e mândru, dacă nu știe cât durează un post și când se începe. Am avut ocazie să văd intelectualii străini și m'am mirat cum țin ei la post și cum țin și la formele externe religioase. La noi e virtute a lua în zeflema ceremoniile bisericesti, clasa cultă a noastră dă rău exemplul poporului. Copilul țaranului evlavios, ajunge la oraș se trezește cu câteva clase și face virtute din a nu cunoaște nimic ce e bisericesc. Nu voesc să inzist aici asupra cauzei acestui fenomen, căci s'a vorbit mult de lipsa temeinică a catehizației. Așa intelectualul nostru după terminarea gimnaziului, ajunge într-o școală superioară, unde viciile orașelor îl fac să-și uite de biserică sa. Se înstrăinează sufletește de satul său cu biserică sa umilă și cu poporul său evlavios. Azi unul m'âne altul și așa ni-s'a format o clasă civilizată cu foarte puțin simț religios. Mergem la oraș în biserică pompoasă, în catedrale și le veți afla goale. Întrebați pe vr'un domn de-al nostru, despre unele orânduiri bisericesti și veți vedea că nu va ști. Străinii au diferite case religioase, unde țin pentru credincioși întruniri religioase, de ce nu s'ar putea și la noi înființa așa azile, unde regulat să se țină de oameni pricepuți vorbiri religioase. La biserică nu se poate face aceasta decât Dumineca, dar în astfel de localuri ori când și se poate vorbi în ton mai liber decât în biserică. Facă aceasta cei dela orașe, unde sunt tot felul de religii, unde bântuie toate păcatele sodomice

și atragă la aceste vorbiri și pe intelectualii noștri. Până când numai noi preoții vom predică, dar clasa cultă nu ne va da mână de ajutor, nu am făcut nimic. Transplantarea adevărului evangelic în sufletul lui, l-ar face un adevărat fiu bisericesc; care ar pune pond și pe formele externe ale cultului divin; ar posti și ei și s'ar ruga lui Dumnezeu. De aici apoi, în urma postului și rugăciunii, cu credința ar putea pune la cale orice. La noi e o spoială în toate, un lucru extern, dar intern nici decum. Și cu cât ne depărtăm mai mult de obârșie, de rădăcină, dela țaran spre domn, cu atât e mai slabă credința; ni-se pierd obiceiurile bune strămoșești. Vorba lui Eminescu

„Pe unde trece drum de fier
Toate cântecele pier”

exprimă o părere de rău a părăsirii obiceiurilor strămoșești, a credinții în Dumnezeu și amestecul tot mai tare în vieața șgomotoasă și plină de vicii a orașelor pline de socialiști și ateți. Azi, când mai mult ar trebui să ne întărim credința, când mai mare trebuință avem de ea, stai uluit în fața evenimentelor ce se petrec. Sângele nevinovat se varsă, sub falsul titlu, pentru binele omenimei, pentru dragostea față de adevăr. O ipocrizie la culme. Învățați, diplomați, a căror știință vi-e spre nebunie, veniți și scoateți lumea din halul în care se află, veniți că un nebun de Princip, un Cabrinovici, au aruncat o peatră în fântână și voi veniți s'o scoateți. Dar n'o puteți. Sunteți cu mult prea mici, nu aveți credință, căci de-ați avea-o nimic nu v'ar fi cu neputință. În mâna Ta Doamne e această putere, Tu ai zis „să fie lumină” și s'a făcut zi și acum să fie pace și se va face.

Necredință e la noi și necredință pe toată linia. Din lucrurile sfinte, din acțiunile caritative, s'au făcut obiecte de speculație de comerț. Tineretul și-a pierdut simțul pudorii, și nu rar când foile și-aduc știrea, de sinuciderea vr'unul băiețan din motive erotice. Birtul la sat e plin, iar la orașe se bea se chefuește cu mult mai mult ca'n timp de pace. Iată credința zilelor noastre. Dar vai vouă, aceste sunt stări, cum erau nainte de Noe, și ne pedepsește și pe noi Dumnezeu. Inceputul pedepsii e aici, să ne întorcem până e timp. Apelez la toți: rupeți cu trecutul, ieșiți din somnambulismul vostru și ziceți în inimile voastre; vreau să mă îndreptez. Nu mai continuați așa, ci încontinuu rugând pe Dumnezeu și înfrânând prin post trupul vostru, să dobândiți credința necesară mântuirii, căci ceasul e aproape și nu cumva întârziind să ni-se răspundă: „Amin zic vouă nu vă cunosc pe voi”. Să fim numărați în rândul dreptilor, cari dau mărire Tatălui Fiului și sf. Duh. Amin.

N. Ilișiu.

INFORMAȚIUNI.

Adunare națională. Marele sfat al Națiunii române din Ungaria și Transilvania convoacă Adunarea națională la *Alba-Iulia*, cetatea istorică a neamului nostru, *pe ziua de Duminecă în 18 Noemvrie (1 Decembrie) a. c. la orele 10 a. m.*

La adunare vor lua parte: Episcopii români, toți protopopii în funcțiune ai celor două confesiuni românești, câte un exmis al fiecărui Consistor și Capitlu, câte 2 exmiși ai societăților culturale, câte 2 exmiși din partea fiecărei reuniuni femeiești, dela fiecare școală secundară, institut teologic, pedagogic și școală civilă câte 1 reprezentant, câte 2 delegați dela fiecare reuniune învățătorescă, garda națională va fi reprezentată prin câte un ofițer și un soldat din fiecare secțiune comitatensă, câte 2 delegați dela fiecare reuniune de meseriași, delegații partidului social-democrat român, tinerimea universitară prin câte 2 exmiși, fiecare cerc electoral român va trimite 5 reprezentanți.

Comisariatul dela sinoade revocat. Prin un ordin al ministrului maghiar de culte și instrucțiune publică, sosit în zilele aceste la mâinile P.

S. Sale părintelui nostru Episcop Ioan, s'a desființat și instituțiunea comisariatelor dela sinoadele noastre eparhiale.

Aviz. Pentru exmiterea reprezentanților la adunarea națională din *Alba-Iulia*, convocăm comitetul reuniunii învățătoresți pe *Joi în 15/28 Noemvrie a. c. la ședința extraordinară în școala centrală din Arad pe orele 10 a. m. Arad, 10/23 Noemvrie 1918. Cristea, notar. Iosif Moldovan, președinte.*

Personal. P. S. Sa părintele episcop al dieceziei Caransebeșului Dr. *Miron Cristea*, a sosit *Vineri, în 9/22 Noemvrie, în Arad* pentru a participa la sinodul episcopesc *Ioan*. Spre acest scop a sosit la *Arad* și P. C. Sa părintele vicar Roman *R. Ciorogariu*.

Glasul mândrei Basarabii cere unirea tuturor Românilor. În Chișineul desrobiiț României au ținut o mare adunare, la care a participat și împuternicitul Americii *Wopicka*. Din hotărîrea bărbătească luată în această adunare, reproducem înălțătoarea declarație:

„In numele nostru ca și în numele întregii conștiințe naționale declarăm sus și tare, că nesguduită hotărîre a românisimului este de a nu primi, în aceste momente când toate țările locuite de acelaș neam se topesc la o singură vieață liberă, altă alcătuire politică decât statul național unitar.

„Trăiască, crească și înflorească Basarabia, trăiască Ardealul și Bucovina, unite pentru vecie cu țara mamă în hotarele largi cuprinzătoare ale României mari”.

Ședință festivă în camera franceză. Președintele *Deschanel*, în ședința din 9 l. c. într-o vorbire mai lungă, salută cauza victorioasă a înțelegerii. Ministrul de externe *Pichon* declară, că visul Italiei despre unitatea națională s'a realizat prin ocuparea pământului iredent, Franța își va asigura de nou integritatea națională, precum și liberarea națiunilor asuprite. A vorbit apoi *Clémenceau*, ministrul președinte, și a invitat parlamentul să gândească la datoriile nouă ce trebuie să le îplinească după războiu. Noi aliații, zice *Clémenceau*, am câștigat războiul. Se poate, că va trebui să așteptăm câțva timp până la sosirea păcii, soarta popoarelor noastre este însă statorită. Reputația noastră — sfârșește vorbitorul — este că suntem un popor idealist. Franța reprezintă modul de gândire ideal: Marele războiu cruciat îl poartă pentru dreptate. (Lungi aprobări).

Te Deum în Londra pentru sfârșitul războiului. Din Londra se anunță că în Camera comunelor prim-ministrul *Lloyd George*, salutată cu mari ovajii, a cetit condițiile armistițiului. Apoi a spus următoarele: Azi, Luni, 11 Noemvrie la ora 11 dimineața a luat sfârșit războiul cel mai grozav și mai cumplit ce a lovit vre-o dată omenirea. Sper că în aceasta dimineață istorică a luat sfârșit războiul cel din urmă. (Aplauze îndelungate). Nu e timp acum de vorbit. Inimile noastre sunt pline de recunoștință, pentru cari nu sunt cuvinte. Propun de aceia să amânăm ședințele camerei și să mulțămim în biserică lui Dumnezeu pentru eliberarea din marea primejdie. Membrii camerei comunelor s'au dus apoi în biserică, într'un convoi solemn.

Ajutor de vesminte. Ministrul de culte și instrucțiune publică a desemnat la oficiile de dare ajutoarele de vesminte pentru preoțimea din diecezie. Consemnările preoților s'au trimis dejă oficiilor protopresbiterale spre comunicare.

† **Alexandru Lebu.** Consistorul arhidiecezan cu adânc regret anunță, că Luni, în 29 Octombrie (11 Noemvrie) a. c., a trecut la cele eterne mecenatele *Alexandru Lebu*, mare proprietar în Sibiiu, născut la 10 Noemvrie 1835 în comuna românească *Cacova* din cercul *Sălăștei*, care considerabila agoniseală a vieții sale laborioase a testat-o bisericii și neamului său ortodox din Transilvania și Ungaria pentru scopuri culturale. Inmormântarea i-se face *Mercuri, în 31 Octombrie (13 Noemvrie) a. c., la orele 2 p. m. din biserică catedrală, în cimiterul central, — Sibiiu, din ședința Consistorului Arhidiecezan ortodox român, ținută la 29 Octombrie v. 1918. Consistorul Arhidiecezan.*

